

Eksamensrapport

- tilbakemelding fra sentralt gitt skriftlig eksamen

Våren 2019

MOK2003 Mediesamfunnet 3

Eksamensrapport for MOK2003 Mediesamfunnet3

Eksamensrapporten er tilbakemelding fra sentralt gitt skriftlig eksamen våren 2018

Det er læreplanen som ligger til grunn for eksamensoppgavene, den sammen med eksamensveiledning og eksamensoppgaver finner du her:

- Læreplanen: [Lenke til læreplanen](#)
- Forberedelsen og eksamensoppgaven: [Lenke til eksamensoppgaven](#)
- Eksamensveiledningen med kjennetegn på måloppnåelse: [lenke til veiledning](#)

1. Innhold og bruk av eksamensrapporten

Eksamensrapport blir utformet og publisert i et utvalg fag med sentral sensur for å gi skolene, lærerne og elevene bedre innsikt i hva eksamen er og hvilken kompetanse de ulike eksamensoppgavene krever. Eksamensrapporten kan brukes som utgangspunkt for samtaler mellom lærere i faget og i diskusjoner om vurdering med elevene. Slike samtaler er viktige for å opparbeide en forståelse for læreplanen og sluttvurdering.

Rapporten beskriver hensikten med eksamensoppgavene og hvordan disse er forankret i læreplanen til det enkelte faget. Videre gjør rapporten rede for kjennetegn på måloppnåelse, tilbakemelding fra sensorene, tips til undervisningen og karakterfordeling. Det er viktig at rapportene leses sammen med eksamensoppgaven og eksamensveiledningen, i tillegg til læreplanen i faget. Disse er også publisert på udir.no.

2. Dette var årets oppgave

I årets eksamen i MOK2003 Mediesamfunnet 3 skulle kandidatene vise sin kompetanse i læreplanens hovedområder og i alle kompetansemål. Oppgaven dekker allikevel noen kompetansemål tydeligere enn andre. Oppgaven var todelt og begge delene skulle besvares. I oppgaven var det angitt sentrale og relevante begrep som kandidaten kunne bruke i sin besvarelse.

I oppgave 1 ønsket vi å finne kandidatens kompetanse i mediebransjen(e); regelverk, etikk, forskjeller og likheter og hvordan bransjene (journalistikk, kommunikasjon, reklame) påvirker hverandre gjensidig. Vi ønsket også å finne kandidatenes evne til å reflektere rundt faglige spørsmål, og formulere egne standpunkt i et debattinnlegg.

I oppgave 2 ønsket vi at kandidaten skulle vise kompetanse i demokrati, deltakelse og arenaer for ytringsfrihet. Vi ønsket også å finne kandidatenes evne til å reflektere rundt faglige spørsmål.

Sentrale kompetansemål som vi la til grunn var

- vurdere retorikk og argumentasjon i egne og andres medieuttrykk og drøfte dette opp mot etiske normer og gjeldende regelverk
- drøfte problemstillinger knyttet til ytringsfrihet i mediebransjen
- drøfte nyskaping og omstilling i mediebransjen lokalt, nasjonalt og internasjonalt med utgangspunkt i medieutviklingen

- analysere mediepåvirkning med utgangspunkt i teorier om mediebruk og mediepåvirkning
- gjøre greie for hvordan media kan skape, forsterke eller svekke informasjonskløfter og digitale skiller
- gi eksempler på og drøfte problemstillinger knyttet til privat og profesjonell mediebruk, produksjon og publisering
- drøfte og dokumentere kildebruk for å løse mediefaglige utfordringer
- gjøre greie for sosiale mediers betydning for individet og den offentlige debatt

2.1. Forberedelsesdelen

Forberedelsesdelen bestod av en kort tekst som skulle fungere veiledende og inspirerende samt et «teksthefte». I tillegg la vi ut lenker til flere digitale kilder. Tekstene og lenkene var relevante for å løse eksamensoppgavene, men det har kommet tilbakemeldinger på at det var for mange. Enkelte kandidater refererte og gjenga mer enn de drøftet og brukte tekstene selvstendig i besvarelsene sine.

2.2 Eksamensoppgaven

Vi ønsket å dekke store deler av læreplanen med en todelt oppgave, hvor den første skulle handle om mediegenre og bransjeforståelse mens oppgave 2 skulle belyse mediefaglige temaer som påvirkningsteori, ytringsfrihet og demokrati. De fleste kompetansemålene var i oppgave 1 hentet fra området «mediebransjen» mens oppgave 2 fokuserte på områdene «individet og mediene» og «mediene i samfunnet». Samlet sett ønsket vi at de fleste kompetansemålene ble berørt. Drøfting er en sentral del av læreplanen og derfor sentralt på eksamen.

3. Om besvarelsene

Dette var første året det ble gjennomført skriftlig sentralt gitt eksamen i Mediesamfunnet 3. Elevene skulle løse to oppgaver. Oppgave 1 var et debattinnlegg som handlet om journalistikk, kommunikasjon- og reklamebransjen. Elevene skulle diskutere konsekvenser av at tillitten til journalistikken svekkes. Flere sensorer ga tilbakemelding om at mange av elevene ikke hadde fått opplæring i å skrive slike innlegg. Mange mente det ikke finnes belegg i læreplanen for å be om en besvarelse i denne sjangeren. Intensjonen med oppgaven var at elevene skulle få anledning til å argumentere – mene og begrunne, og ikke følge bestemte sjangerkrav. Etter sensurering viste det seg at de fleste besvarelsene ikke var typiske debattinnlegg. Elevene kom med egne beskrivelser, vurderinger og refleksjoner over problemstillingene og brukte i noen grad argumenterende og retoriske virkemidler. Med bakgrunn i diskusjonen ble det enighet om å vektlegge refleksjon og argumentasjon, og ikke vektlegge sjangerkravene ved et debattinnlegget.

Besvarelsene som var plukket ut til vurdering på sensorskoleringen, viste forskjeller i hvordan elevene forholdt seg til bestillingen i oppgavene. I oppgave 1 gjaldt det hvorvidt elevene trakk inn faglige perspektiver og om de drøftet konsekvenser av endringer i medievaner, både positive og negative. Mange hadde problemer med å peke på konsekvenser - som var hovedbestillingen i oppgaven. I oppgave 2 gikk skillet ofte ved de elevene som kunne drøfte utfordringene ved debatt på ulike arenaer, og de som kun beskrev at debatten foregår på ulike arenaer.

I tillegg til kjenntegn på måloppnåelse ble sensorene enige om en punktliste som ligger til grunn for tolkningsfellesskapet

- bruk av sentrale begreper og definisjoner,
- drøfting og refleksjon
- påstander begrunnes
- faglig innsikt og håndtering av tema
- Elevens helhetlige kompetanse skal vektlegges

4. Kjenntegn på måloppnåelse

4.1. Karakteren 5 og 6

Besvarelser med høy måloppnåelse kjennetegnes av at eleven viser solide fagkunnskaper og har en helhetlig oversikt over faget. Besvarelsen fremstår som selvstendige og gir et presist svar på oppgaven. Elevene bruker relevante fagbegreper på en presis måte og reflekterer over faglige sammenhenger, etikk og gjeldende regelverk. Elevene viser også selvstendighet i bruk av kilder og drøfter egne eksempler fra aktuell samfunnsdebatt. I oppgave 1 drøftes ulike konsekvenser av at tillitten til at journalistikken svekkes. I oppgave 2 drøftes ulike ufordringer for demokratiet når debatter foregår på ulike arenaer.

4.2. Karakteren 3 og 4

Besvarelser med middels måloppnåelse drøfter noen problemstillinger og viser til aktuelle eksempler fra samfunnsdebatten. Elevene viser i noen grad innsikt i fagbegreper og sentralt innhold i faget. Besvarelsene er stort sett et relevant svar på oppgaven. De svakere besvarelsene viser mindre grad av fagkunnskap og oversikt ved at besvarelsene gjengir oppgaveteksten og ikke drøfter konsekvenser slik oppgaven ber om. Besvarelsene kjennetegnes av at elevene gjengir innhold fra noen av tekstene i forberedelsesdelen, uten en selvstendig tilnærming. Elevene gjengir fagbegreper innen regelverk og etiske retningslinjer, uten å definere eller vise forståelse. Besvarelsene kjennetegnes mer av beskrivelse heller enn drøfting.

4.3. Karakteren 2

Besvarelsene er i noen grad eller på enkelte måter et svar på oppgaven. Elevene bruker enkelte faglige begreper, men ofte ikke i riktig sammenheng. Besvarelsene viser noe innsikt i mediefaglige tema og fagstoff, men det formuleres lite nytt utover det som kan leses i oppgavetekstene og i forberedelsesdelen. Besvarelsene viser liten grad av selvstendighet og refleksjon.

5. Tips til opplæringen

- Faglærer bør forberede elevene på eksamensformen. En del av elevene sliter med å utnytte forberedelsesdagen og særlig finne egne kilder de kan bruke i besvarelsen.
- Elevene må forberedes på å skrive drøftende og argumenterende tekster med utgangspunkt i faglige begreper og teorier som er nevnt i læreplanen.
- Elevene må få øvelse i å uttrykke kompetansen sin skriftlig. Denne eksamensformen er skriftlig, og elevene må forberedes på at det ikke er en praktisk produksjonsdel.
- Drøfting, vurdering, analyse og refleksjon er en sentral del av faget slik det fremgår av kompetansemålene i læreplanen. Erfaring fra årets eksamen viser at drøfting av kilder også må vektlegges i opplæringen. Svært få av elevene viste at de kunne drøfte kilder og kildebruk, slik det er forventet i et studieforberedende program.
- For å oppnå høy måloppnåelse må elevene vise at de kan sette faget inn i dagens medievirkelighet og samfunnsdebatt. De må vise stor grad av selvstendig refleksjon. Det er derfor viktig å vektlegge dette i opplæringen gjennom hele skoleåret.
- Hele læreplanen er grunnlag for eksamen, i tillegg til eksamensveiledningen med kjennetegn på måloppnåelse. Kjennetegn og eksamensveiledning må gjøres kjent for elevene så tidlig som mulig, slik at elevene vet hva som er forventet av dem. Disse dokumentene publiseres på Udir.no.

6. Tilbakemelding fra sensorene

De fleste sensorene er enige eller delvis enige i at det er samsvar mellom forberedelsesdelen og eksamen, og at innholdet i forberedelsesdelen er relevant for eksamen uten å avsløre eksamensoppgaven. Flere kommenterer at forberedelsesdelen var omfattende med mange artikler. Flertallet er enige eller delvis enige i at det er godt samsvar mellom eksamensoppgavene og kompetansemålene i faget og at oppgavene gir muligheter til å vise kompetane å ulike nivå. Vurderinger her er at oppgavene var såpass vide at alle kan vise at de kan noe, men at dette samtidig gjorde det utfordrende for elevene å vise at de kan mye.

7. Karakterfordeling og snitt, hele landet

Karakterfordeling hele landet, prosent	Snitt	Karakter 1	Karakter 2	Karakter 3	Karakter 4	Karakter 5	Karakter 6
Våren 2019	3,62	1,26%	15,02%	31,24%	29,98%	18,25%	4,25%

For videre arbeid med faget på din skole kan du finne mer data i statistikkportalen:

<https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/karakterer-vgs/>

Schweigaards gate 15
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO
Telefon 23 30 12 00
www.utdanningsdirektoratet.no